

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exercitia Spiritualia Ad Mentem Et Normam D. Ignatii

Conscripta & Adaptata Usui Personarum Ecclesiasticarum Pro sacra solitudine singulis annis ineunda, & in octo vel decem dies protrahenda

Maffei, Pietro Antonio

Augsburg ; Regensburg, 1740

VD18 80488137

Historia decima septima Pro Meditatione decima septima De Passione Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60293)

illud, quod consternatus, & prodigiose in
terram prostratus, in seipso senserat, nec
unquam annuntiari audiverat Redempto-
ris Divinitatem, quàm illa primùm die à
Neophyto Indo. Quæ causa igitur subest,
quòd illæ non convertantur, sed magis
pervertantur; & Princeps tam facilè ac
promptè convertatur? Hæc diversitas non
gratiæ, sed voluntatis humanæ defectui
est adscribenda: illi enim, qui gratiæ
cooperantur, salvantur; qui huic coope-
rari negligunt, damnantur. Christus
passus, & mortuus est pro omnibus, ab
ipso capite nostro in nos sua membra de-
scendit influxus gratiæ. Nullus conque-
ratur, sibi defuisse gratiam, cujus ope
potuisset salvari, sed doleat solùm, quòd
ipse defuerit gratiæ ex corde & vulneri-
bus Christi in omnes ubertim proma-
nanti.

Historia decima septima.

Pro Meditatione decima septima.

De Passione Christi.

IN confirmationem illorum, quæ in prio-
ri Historia fuerunt dicta, subjungo
duos eventus, priori non dissimiles; pri-
mum ex his recenset Guilielmus Waël
in suo libro, quem nominat *Coronam*
Christi vulnerum, ad vulnus sinistra ma-

(L 3)

nus.

nus, Consideratione secunda, quem se ex vita S. Francisci Borgiæ ab Eusebio Nierenbergio scripta decerpisse ait. Alter eventus narratur ab eodem auctore, Confid. 4. quem se in Annalibus Ordinis Seraphici à P. Luca Wadingo scriptis invenisse memorat.

In actis Apotheosis, sive Canonizationis S. Francisci Borgiæ legitur, virum Hispanum sanguinis nobilitate illustrissimum, ac famosissimum, omnis generis sceleribus longè famosiorem, ad extrema deductum, obstinatâ, & obduratâ in malum voluntate procul à se arcuisse, & projuratis hostibus habuisse illos, qui vel minimam mentionem ingerebant de expianda per confessionem anima.

Defertur hoc ipso tempore in Civitatem, in qua nobilis ille morti proximus jacebat, S. Franciscus Borgia: mox adsunt consanguinei, & amici ægrotantis, circumdant Virum sanctum, & enixissimè orant, ut se pereuntis animæ jacturâ ad commiserationem Christianam, & opem ferendam permoveri sinat; iret proincurreret, & succurreret moribundo, de quo aliàs actum, & quidem æternum actum foret.

Borgia, antequam se in iter daret, ad pedes Crucifixi prostratus, rogat illum per sanguinem suum, pro salute hominum profusum, succurrat, concedat potentes, victri-

victrices, & triumphatrices gratias, quibus ejus pertinacia frangatur, vel potius flectatur. Sensibili voce Borgiæ respondit è cruce Christus: Ito, & omnem conatum adhibe, hortare omnibus adhibitis, & in medium adductis causis & motivis; increpa & obsecra moribundum, ut meo, quem in hunc finem fudi, sanguine peccata sua eluat, dum adhuc tempus est; tecum ero, in partem veniam laboris: invenies me sub schemate Medici ægroto adstantem.

Borgia his promissis animatus, optimè de salute moribundi sperans, accurrit ad illum, de conversione & flectenda ejus pertinacia non ampliùs dubitans, postquam in conclavi adesse vidit Divinum animarum nostrarum Medicum personatum: accedit itaque propinquiùs ad lectulum ægroti, à quo humanissimè etiam excipitur: sed ubi Borgia suaviter se insinuavit, & de necessitate expiandi per Sacramentalem confessionem in illo rerum articulo à peccatis animam, cautè mentionem ingessit; Pater mi, respondit æger, si cupis integram, & non interrumpi nostram amicitiam, abrumpe hunc sermonem; sunt alia, de quibus loquamur, amæniora: & cum hæc diceret, Christus personatus Medicus ex cubiculo se proripuit. Borgia replicat, & instat: quin ut me monstrem verum & sincerum

(L 4)

ami-

amicum, ut amicitia nostra nunquam absumpatur, sed in æternum continuetur, ob oculos tibi pono necessitatem, in qua constitutus es, agendi pœnitentiam, per exhomologesin delendi tua peccata, & effugiendi æternum interitum: in margine inferni stas, altero pede jam in hanc abyssum protenso; & cupis, ut ex amicitia te in illam præcipitari sinam?

Quàm crudelis amicitia non foret ista? nihil magis cupio, quam ut stabiles & veri amici simus; sed non cum damno tuo immenso, & irreparabili per totam æternitatem: sum promptus & paratus ad omnia obsequia, ad ferendam tibi opem, & aperiendam tibi cœli januam, quam tibi met ipsi tot vectibus peccatorum oppressulasti: his argumentis tibi demonstrabo veram meam amicitiam: ad opus: bea me hoc solatio: initium factuæ confessioni: incipe, juvabo, prosequar ego.

Noli mihi aures obtundere, reponit æger, importunis & molestis tuis hortamentis: actum agis, nihil agis, quam ut me ad indignationem, & impatientiam concites: hæc dicens contemptim à Borgia faciem avertit, & in alterum latus se projiciens ipsi tergum obvertit.

Facile advertit Borgia, grande negotium, nempe ægri salutem æternam non cum ipso terroribus, sed cum Christo oratio-

orationibus agendum, & conficiendum esse; itaque in proximum cubiculum secedit solus, ad Crucifixi pedes prostratus lachrymis & precibus pro salute ægroti ardentissime orat, & perorat, per quinque vulnera, humanæ salutis scaturigines cum obtestans, succurrat de æterna salute periclitanti animæ; unicam illi ex his profluentem sanguinis guttulam aspergat; & emolliendum, abluendum in suis sordibus obduratum cor hujus peccatoris. Ex ipsa cruce Christus respondere dignatus, succurram, juvabo, dixit, dummodò admittat opem, & juvari non recuset: redi ad ægrum; exhibe me ipsi ex hac Cruce pendulum, quin etiam obtrude; loquere, explana ipsi passionem meam, mortem ipsam dirissimam à me pro ipsius salute ultrò toleratam & obitam, ut ita dirè habitum, dilaceratum, & mactatum me pro ipso contuens, & contemplans, permoveri se sinat ad deponendum in perniciem suam obfirmatum, & obstinatum animum

Obedit Borgia; sine mora revertitur ad ægrotum, manu præferens Crucifixi effigiem; digito illi ostendit quinque Redemptoris vulnera; orat, & obsecrat per ipsam Christi passionem, sinat sibi applicari pretiosam medicinam, quæ certam latura esset salutem, & quidem æternam; Christi sanguinem pro ipso fusum: unicam

(L 5)

opus

opus contriti cordis lachrymulâ, paucis verbis sua peccata explicantibus; aspiceret Christum expansis in cruce brachiis ipsi amplexum offerre, longè majori tenentudine ambabus ulnis eum stricturum, & patulo cordi suo appressurum, quàm olim benignissimus ille pater reducem filium suum prodigum paternè strinxisset, & excepisset; sufficere unicam stillulam Divini sanguinis ad eluenda non solùm suâ, sed etiam totius mundi, omnium hominum scelera. Deum non velle mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat.

Verba suavissima, & simul verissima; sed ventis data: surdas pulsabant aures: æger rogabat Sanctum, & arceret inutili labori, nec antiquam recoqueret crambem; quæ sibi nauseam moveret, & stomachum everteret. Sed ecce! cruci suffixus Christus ipsemet vocibus sui ministri suas adjungere voluit voces, sed voces sanguinis; nam hic copiosè, & prodigiosè ex omnibus vulneribus prorumpere cœpit; addebat suas adhortationes occasione tam opportunâ usus Borgia multò ferventiùs, quàm unquam aliàs. Sed neque hi arietes tam vehementes perfringere potuerunt saxum cor, quod instar incudis tot, & tam validis ictibus non emolliebatur, sed magis condensabatur; & cùm esset totum lutum
his

his benignis solis radiis indurabatur.

Tam inverecunda & proterva pertinacia justam Redemptoris iram excitavit, qui extracto clavo manu dextrâ sanguinem ex latere suo ubertim manantem excepit, & plenâ volâ in faciem impudentis, & obstinati peccatoris coniecit, quasi diceret: siquidem hoc meo sanguine uti noluisti ad salutem, ut faciliè poteras, sit ille tibi in perditionem, & æternam damnationem, ad quam te jam nunc justus Judex condemno: Eo ipso momento extinctus infelix & pertinax peccator, in æternas orci flammæ præcipitatus est, ubi ardorem illarum flammæ semper exaudent, & augebunt quinque illa Christi crucifixi vulnera, alias peccatorum solatia, & æternæ salutis pignora; sic testatur Rupertus Abbas L. 4. in Joann. *Veneranda Domini vulnera, æterna futura sunt incendia.*

Meliores tulit fructus arbor crucis, & ex hac penduli Christi cruenta vulnera in animo illius Juvenis, quem ipse sanctus Pater & Patriarcha Franciscus Seraphicus in suum Ordinem admiserat; cum enim hic Religiosæ militiæ tyro vehementibus à diabolo bonorum omnium hoste, & osore tentationibus impeteretur, & ad transfugium è Religione ad sæculum, è cœlo ad cœnum, è castris Christi, ad castra Luciferi urgeretur, non tam ad impe-

impe-

impetrandum consilium, & auxilium recurrit ad sanctum Fundatorem, quàm ad petendam licentiam redeundi ad suos, eùm se ferendis religionis oneribus experiretur imparem.

Excepit paternè fluctuantem filium hoc suavi responsò: **amantissime Fili;** ergo statuisti relinquere cœlum pro terra, Christum pro tuis Genitoribus, & consanguineis? qui tamen in cruce usque ad ultimum halitum tui amore tot ac tanta tulit, onera utique tuis millies graviora? & quod absurdus est, petis à me, ut etiam ego ad hoc turpe transfugium concurrerem, & licentiam concedam explendi hanc tuam perfidiam, & pravum animi propositum? avertant hoc à me boni Superi! ito, & ad pedes Crucifixi prostratus, grande hoc negotium maturiùs perpende, & saniora consilia cape.

In aërem abiêrunt hæc Francisci si non imperia, saltem monita: Juvenis non ad Crucifixi, sed ad Cardinalis Hugolini tunc totius Ordinis Protectoris pedes abiit, & ad hos provolutus efflietim rogabat, & postulabat veniam redeundi ad sæculum. Purpuratus Præsul nequicquam ejus postulatis diu reluctatus, & ad saniora consilia eum perducere frustra conatus, ad Honorium tertium summum Pontificem detulit hanc causam, ut ipse pro summa potestate sua eam decidoret, &

& si quod voti vinculum Juvenem ad
cepas & ollas Ægypti anhelantem Reli-
giosæ vitæ arctius adstringeret, illud dis-
solveret: sed & ab Honorio repulsam
tulit.

Advertens sibi omnes evadendi vias
præclusas, vincula non laxari, sed arctius
constringi, decrevit unico ictu truncare,
& absolvere omnia, clam fugam arripien-
do ex Monasterio. Necdum orto sole
valde manè reperit portam Monasterii
apertam; tam opportuna occasione uten-
dum ratus, celeri cursu potius, quàm gres-
su avolat, animò non amplius nec per
hanc, nec per aliam portam redeundi ad
Monasterium.

Necdum ex oculis effugerat derelictum
monasterium, cum fugitivo occurrit vir
aspectu gravis, ac serius, qui tantisper
subsistere jussum interrogat, quò tam
manè, tam sollicitè, tam celeriter pro-
peraret. Efferbuit fugitivus, indignatus,
quò ingratissimus moris cursus suus interpo-
laretur; eò, reponit, quò mihi lubitum
est; quid ad te? quod tua non interest,
percontari desine: vade tu vias tuas, &
me meas vadere sinito; quid ad te homo
nasute? Quid ad me? respondet alter;
plurimum ad me; videsis; hinc diffibula-
tis vestibibus ostendit pectus profundo
hians vulnere, manus pedesque perfora-
tos; ex his tanquam quinque fontibus
copio-

copiosus prorumpebat sanguis: subjunxit dein: hæc vulnera, quæ mihi tui amore infligi passus sum, liquida testimonia sunt, quanti mea intersit hoc tuum iter, quo rectâ ad interitum, & perditionem æternam properas: Fudi ex his vulneribus tam copiosum sanguinem, ut tibi à sordibus purgato cœli viam, & januam aperirem; & tu ab hac recedere, refugere, & latam viam, quæ ad infernum rectâ ducit, ingredi, & currere festinas: & miraris, & indignaris, si te interrogem, quò eas, quò properes?

Agnovit fugitivus salutis suæ auctorem Christum Redemptorem; hujus itaque tam blandis verbis, affabilitate, & benignitate commotus, in genua procidit, supplex inter uberrimas lachrymas suæ inconstantia in bene cœptis, & pertinaciz in malè cœptis veniam demississimè rogans. Disparuit imago: rediit in se, & in suum ovile errabunda, & fugitiva ovicula; rediit ad pedum & pedes optimi sui Pastoris Francisci, qui eam ambabus amplexus manibus, in humeros sustulit, & gregi suo restituit, in quo etiam religiosissimè & ferventissimè vixit, pondus religiosæ vitæ, & disciplinae, Christi vitæ & morti comparatum, leve, & nullius ponderis esse expertus, usque in finem, ut salvus esset, perseveravit.

Perpende, & collige ex duobus his even-

eventibus, quàm diversos effectus producat Christi pro nobis passi, & crucifixi consideratio, & quinque cruentorum Christi vulnerum aspectus & contemplatio, pro diversitate nimirum hæc aspicientium, & contemplantium; Nobilem illum Hispanum induravit; Religiosum emolliit, eliquavit in doloris & amoris lachrymas: illi sanguis, & vulnera Christi sunt venenum, huic alexipharmacum. Hanc vel huic similem poenitentiam Christus suis in tormentis, & pro fructu horum tormentorum, & totius suæ passionis à te petit, & exigit! & quemadmodum tormenta & poenæ, quas Christus sustinuit, aliæ sunt internæ, tædia, timores, tristitiæ, desolationes: aliæ externæ, flagella, spinæ, clavi, vulnera, crux; ita duplicis generis poenitentiam à nobis expectat, & exigit, internam unam, externam alteram; illa consistit potissimum in dolore intimo, & vera contritione cordis; hæc in afflictationibus, & castigationibus corporis.

Verumtamen si poenæ, quas Christus passus, & tu hodie contemplatus es, tua viscera ad teneritudinem non commoveant, ex qua deinde, quasi ex scaturigine profluat amor & ardor etiam externæ poenitiæ, corpus rebelle domandi, & subigendi variis austeritatibus, ac castigationibus, nihil boni de te prælagire possem;

sem;

sem; quin imò timendum foret, ne potius nobili pereunti, quàm religioso redeunti accensendus esses. Nolim tamen credas, me hic loqui de illa potius muliebri, naturali, & sensibili mollitie quàm teneritudine cordis, ad quam te commovet etiam tenelli agni spectata jugulatio, vel excoriatio; de illa loquor teneritudine cordis, quæ Christi patientis dolores lenire, & patienti solatio esse possit, dum te horum malorum omnium causam, & originem esse agnoscis, & seriò doles, nimirum de teneritudine cordis seriò pœnitentis, & sua peccata detestantis.

Historia decima octava.

Pro Meditatione decima octava. De Resurrectione Christi.

Resurrectionem Christi de morte ad vitam sacri doctores & scriptores vocant causam resurrectionis nostrorum corporum ad vitam in fine mundi, & meritò: est enim causa efficiens, si consideretur Christus resurgens, qui suâ virtute resuscitatus resurrexit ipse, & alios resuscitabit; resurrectio Christi est causa exemplaris & idealis nostræ resurrectionis; nam sicut in resurrectione Christi anima corpori, cui priùs unita sed per mor-